

Національна академія наук України: статистичний і наукометричний аналіз ефективності наукового потенціалу [Текст] / НАН України, ДУ «Ін-т дослідж. наук.-техн. потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва» ; [Б. А. Маліцький та ін. ; голов. ред. акад. НАН України В. Л. Богданов]. – Київ : Фенікс, 2018. – С. 92–97.

Академічні організації молодих учених

Створення в Німеччині «Молодої академії» (Junge Akademie), що відбулось в 2000 р. за участю Національної академії наук Леопольдина та Берлінсько-Бранденбурзької академії наук, започаткувало формування подібних інституцій в інших країнах світу (Нідерланди – 2005 р., Австрія – 2007 р., Судан – 2007 р., Пакистан – 2009 р.).

Завдяки високій міжнародній активності Junge Akademie були створені передумови для об'єднання молодих учених у цілому в світі.

Першою всесвітньою молодіжною організацією в галузі науки була Всесвітня академія молодих учених (World Academy of Young Scientists – WAYS). Ця організація була створена створена в грудні 2004 р в Мараккеше, Марокко спільними зусиллями ЮНЕСКО, Академії наук для світу, що розвивається, Організації ісламського співробітництва в галузі освіти, науки і культури (the Islamic Educational, Scientific and Cultural Organization) і двох організацій Марокко – Міністерства освіти і наукових досліджень і Національної комісії ЮНЕСКО.

Мета WAYS – створити ресурс і мережу для молодих учених для реалізації їх енергії і досвіду. Членами цієї організації могли бути активні молоді учені віком до 40 років. 150 молодих учених з 87 країн стали учасниками першого конгресу WAYS. Волонтерський характер організації привів в 2008 р. до зміни її назви на Всесвітню асоціацію молодих учених, що відображало відсутність виборчого членства як це встановлено в академічних організаціях. За словами президента WAYS, Gaell Mainguay, «WAYS – це соціальна мережа, свого роду науковий Facebook». Приблизно третина всіх осіб, які приєдналися до WAYS, була вихідцями з Африки. Організація створила кілька платформ для підтримки молодих учених. Нині відомості щодо сучасної активності WAYS практично відсутні.

Глобальна молода академія (Global Young Академія – GYA) була створена в лютому 2010 році в Берліні. У створенні GYA взяли участь Німецька національна академія наук Леопольдина, Берлін-Бранденбурзька академія природничих і гуманітарних наук і Junge Akademie за сприяння IAP. Офіс GYA в 2011-2016 рр. знаходився в Берлін-Бранденбурзькій академії природничих і гуманітарних наук, а з 2017 р. він розташовується в Галле, в адміністративній будівлі Німецької національної академії наук. Федеральне міністерство з освіти і наукових досліджень надає необхідне базове фінансування GYA. Про неї вже йшлося в п. II.2, наведемо більш повну інформацію.

GYA – унікальна міжнародна академічна організація, яка об'єднує видатних молодих учених і фахівців з різних країн світу і намагається створити національні організації молодих учених у всьому світі. Девізом GYA є спроба бути голосом молодих учених з усього світу (the voice of young scientists

around the world). За статутом GYA, членами організації можуть бути активні молоді вчені віком у середньому до 35 років (від 30 до 40 років), які отримали учений ступінь (Ph.D.) не пізніше 7 років до вступу в GYA. Відбір кандидатів відбувається на багатоступінчастій основі групами міжнародних експертів за показниками дослідницької роботи, неакадемічної активності; прихильністю цілям GYA, включаючи підтримку молодих дослідників на національному рівні; виконання дій, що грають значну роль у національних молодих академіях. Термін перебування в організації – 5 років.

Максимальне число членів GYA встановлено в 200 чоловік. Особи, які раніше перебували в лавах Академії (Alumni), продовжують брати участь в її діяльності. Станом на травень 2018 р. в GYA було 207 членів і ще 211 осіб, які перебували раніше в рядах організації, загалом з 83 країн світу. Перевищення встановленої кількості членів (200 осіб), може бути пов'язано з тим, що відповідно до статуту члени можуть призупинити своє перебування в лавах GYA через поважні причини (хвороба, догляд за дитиною тощо).

У 2015 року у складі GYA було 32 % жінок, а із загального числа членів GYA – 33 % були з Європи, 28,5 % – Азії, 14,5 % – Північної Америки, 14 % – Африки, 6,5 % – Південної Америки, 3,5 % – Австралії. Органи управління GYA: генеральна асамблея як вищий її орган, що складається з усіх членів GYA, і виконавчий комітет. Виконавчий комітет обирається генеральною асамблеєю і складається з двох співголів, одного – резидента з країн, що розвиваються, а інший – резидента розвинених країн, і дев'яти членів. Вибори співголів і членів виконавчого комітету проводяться щорічно на чергових загальних зборах таємним голосуванням. GYA підтримується консультативною радою, що складається з видатних учених і організаторів науки.

У рамках своєї глобальної компетенції, GYA має намір скоротити розрив у науковій сфері між розвиненими і країнами, що розвиваються шляхом об'єднання молодих учених з різних країн. Протягом перебування в лавах GYA її члени беруть участь у розробці міжнародної наукової політики і вирішенні питань щодо створення та діяльності національних молодих академій. GYA також підтримує створення і координацію роботи національних молодих академій у всьому світі. Через сайт GYA можливий доступ до останньої інформації про діяльність національних молодих академій. Нині 35 молодих академій та 11 їх аналогів працюють у всьому світі, в тому числі 18 організацій в Європі, 3 – в Північній і Південній Америці, 12 – в Азії, 13 – в Африці.

Кандидати в члени молодих академій повинні бути, зазвичай, у віці 25-45 років, одержати учений ступінь протягом останніх 3-10 років (у Молодій академії В'єтнаму до 15 років), працювати на наукових посадах у країні, мати науковий авторитет і публікації в рейтингових журналах. Тривалість членства була встановлена в середньому до 5 років (в Молодій академії Австрійської академії наук – 8 років) і передбачає діяльність, спрямовану на вирішення актуальних наукових проблем і здійснення діалогу науки і суспільства. Структура новостворених організацій приблизно однакова. Вони складаються зі спільноти відібраних молодих учених і органів управління, які представлені загальними зборами, і виконавчим органом, який обирається членами організації.

Діяльність молодих академій (і їх аналогів), які пройшли період становлення, спрямована на рішення актуальних питань, які стоять перед науковою молоддю в цих країнах. У тих країнах (Австрія, Німеччина, Нідерланди, Швеція), де національні академії наук досить активні в підтримці молоді та існують численні фонди, молоді академії орієнтовані на вирішення таких проблем, які мають загальнонаукове або важливе суспільне значення.

В інших країнах (країни колишнього СРСР, Близького Сходу та Африки), в яких відбувається реформування наукових систем або їх створення, молоді академії спрямовані зокрема на різні види підтримки дослідницької роботи молоді, рішення її працевлаштування та питань життєдіяльності.

Інформація щодо молодих академій

Назва організації	Рік утворення	Кількість членів, осіб	Кількість жінок, %
Молода академія (Німеччина)	2000	50	40,0
Молода академія Нідерландської королівської академії наук і мистецтв	2005	49	51,0
Молода академія Австрійської академії наук	2007	56	30,3
Суданська академія молодих учених	2007	...	...
Національна академія молодих учених Пакистану	2009	500	...
Нігерійська молода академія	2010	25	16,0
Академія молодих учених Польської академії наук	2010	35	23,0
Молода академія Данської королівської академії наук і літератури	2011	34	38,0
Молода академія наук Зімбабве	2011	...	...
Академія тайських молодих учених (Таїланд)	2011	15	46,7
Філіппінська академія молодих учених	2011	300	...
Шведська молода академія	2011	34	50,0
Молода академія Шотландії (Королівське товариство Единбургу)	2011	131	53,0
Молода академія наук Південної Африки	2011	50	44,0
Молода академія Японії	2011	...	...
Молода академія (Бельгії)	2011	...	...
Молода академія Ізраїлю	2012	31	41,8
Об'єднання молодих учених – Академія наук Малайзії	2012	52	28,8
Академія молодих учених Шрі Ланки	2012	25 (до 100)	...
Молода академія В'єтнаму	2014	...	...
Молода академія Гани	2014	...	...
Єгипетська молода академія наук	2014	15	...
Національна молода академія Індії	2014	20 (до 100)	...
Індонезійська молода академія	2015	40	...
Кенійська національна молода академія наук	2014	...	...
Коледж молодих спеціалістів, художників і учених Королівського товариства Канади	2014	220	37,6

продовження таблиці

Назва організації	Рік утворення	Кількість членів, осіб	Кількість жінок, %
Молода академія Норвегії	2015	20	...
Національна академія молодих учених Сенегалу	2015	...	...
Національна молода академія Уганди	2015	...	...
Ефіопська молода академія наук	2015	20	...
Молода академія наук Танзанії	2017	...	...
Молода академія Албанії	2017	...	...
Молода корейська академія наук і технологій	2017	73	6,0
Молода академія Фінляндії	2017	34	44,0

Організації молодих учених – аналогів Молодих академій

Назва організації	Рік утворення	Кількість членів, осіб	Кількість жінок, %
Рада молодих учених Національної академії наук Білорусі	2003	...	...
Асоціація молодих учених Латвії	2005	300	...
Рада молодих учених при Фонді Першого Президента Республіки Казахстан	2007	...	...
Молодіжне крило Бразильської академії наук	2007	217	21,2
Рада молодих учених Російської академії наук	2009	28	...
Венесуельське об'єднання молодих учених	2010	64	...
Центр молодих учених Черногорської академії наук і мистецтв	2010	72	26,4
Ліберійська асоціація молоді для розвитку науки	2012	...	...
Рада молодих учених і спеціалістів Національної академії наук Азербайджану	2013	52	...
Рада молодих учених Асоціації жінок-учених Узбекистану	2016	...	...
Рада молодих учених Бурунді	2016	...	...